

(Appel Provincial Division)
(Provinsiale Afdeling)

C. J. WOLMARANS

Appellant,

D LUGODLO

...Respondent

Appellant's Advocate J. H. H. Coetzee Respondent's Advocate M. P. J. J. J. J.
Advokaat vir Appelland Advokaat vir Respondent

Set down for hearing on
Op die rol geplaas vir verhoor op.

Concom: Rumpff C. J. Janssen Robie, Hofmeyer-J.A.
et Joubert A. J. A.

(C.R.A.) 9.45 am ————— 11.00 am
11.15 am ————— 1.45 pm

C. A. V.

Ward die vaarmelare appil
afgewys met koster
Gitspraak per
feinbert WAR)
16/9/76

Bills taxed—Kosterekenings getakseer

Writ issued
Lasbrief uitgereikt.

Date
Datum

Amount
Bedrag

Initials
Paraaf

Date and initials
Datum en paraaf.

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA.

(APPELAFDELING)

In die geding tussen:

CORNELIUS JOHANNES WOLMARANS Appellant

en

DAISY LUGODLO Respondente

Coram: Rumpff, HR., Jansen, Rabie et Hofmeyr, ARR., et
Joubert, Wn. AR.

Datum van verhoor: 30 Augustus 1976

Datum van Uitspraak 16 September 1976.

UITSpraak

JOUBERT, Wn. AR.:

Die respondente is 'n Bantoevrou. Sy het as
eiseres in die hof a quo op 25 Februarie 1971 'n aksie
teen die appellant as verweerder ingestel waarin sy
R6 681,48 skadevergoeding van hom geëis het op grond daarvan
dat, terwyl sy op 14 Februarie 1969 tussen 3 en 4 nm. langs

'n openbare/....

'n openbare pad naby Bell se polisiestasie geloop het, appellant se hond haar aangeval het en haar op die grond neergetrek het. As gevolg hiervan is sy liggaamlik beseer deurdat sy 'n breuk van haar regter_{enkel} opgedoen het met gepaardgaande ontwrigting van haar enkel. Haar eis was daarop gebaseerd dat appellant, wat geweet het dat sy hond kwaai was met die neiging om voetgangers te byt, nalatiglik toegelaat het dat dit los rondloop. In die alternatief is beweer dat die hond 'n mak huisdier is wat contra naturam sui generis opgetree het.

Die appellant is 'n polisieersant wat sedert Januarie 1966 te Bell gestasioneer was. In sy verweerskrif het hy aanspreeklikheid teenoor die respondente ontken op grond daarvan dat hy ontken het dat sy deur 'n hond aangeval, neergetrek en beseer is. Verder het hy ook ontken dat sy hond die respondente aangeval en beseer het. Die hof a quo het op 3 Julie 1975 R4 208,60 skadevergoeding met koste aan die respondente toegeken. Teen daardie uitspraak kom die appellant na hierdie Hof in hoër beroep.

Bell/.....

Volgens 'n inspeksie in loco wat op 22 Mei 1975 deur die hof a quo te Bell gehou is, bestaan dit uit 'n gehuggie wat by 'n koppie gelee is. 'n Grondpad maak 'n kurwe langs die buiterand van die koppie. 'n Algemene handelaarswinkel was gelee aan die westelike kant van die buiterand van die koppie langs die grondpad. Aan die noordelike kant van die buiterand van die koppie was daar destyds 'n hotel naby die grondpad. Verder suidwaarts langs die grondpad was die polisiestasie gelee wat bestaan het uit 'n aanklagkantoor en die woning van die appellant. 'n Voetpad het geloop vanaf die winkel oor die kruin van die koppie by die polisiestasie verby. Hierdie voetpad word voortgesit oorkant die grondpad, nie ver van die polisiestasie nie, en loop dan ooswaarts teen 'n steil helling van die koppie totdat dit deur 'n hek in 'n draadheining gaan. Respondente het ongeveer 'n kilometer suidoos van die polisiestasie gewoon.

Wat betref die geskilpunt op die meriete of die respondente deur die appellant se hond gebyt was en sodoende haar regterbeen beseer het en of sy op haar eie gegly en

geval/....

3.(a)

geval het as gevolg waarvan sy beseer is, was die strekking van die getuienis soos volg:

Respondente was 'n onderwyseres wat ongeveer 62 na 63 jaar oud was toe sy die middag van 14 Februarie 1969 van die bus afgeklim het by die winkel. Sy kon die voetpad geneem het om huiswaarts te gaan maar dit gaan digby die polisiestasie verby en sy was bang vir die appellant se honde. Die appellant het op dié stadium 'n groot swart-wit teef en 'n kleiner hond gehad wat sy goed geken het. Die groot teef het haar voorheen gedurende September of November 1968 aan haar regterbeen se kuit gebyt en sy het destyds die voorval aangemeld by Bantoeconstabel Mbambo by die polisiestasie. Die respondent het gevolglik die middag van 14 Februarie 1969 besluit om liewers met die grondpad te loop. Sy het 'n mandjie op haar kop gedra. Toe sy by die hotel verbygaan, merk sy dat die appellant se twee honde haar agtervolg. Die jong hondjie het vir haar geblaf. Sy het 'n stokkie opgetel om hul te verwilder maar hulle het haar op 'n afstand bly volg. Sy het op die plek

gekom/.....

gekom waar die voetpad ooswaarts van die grondpad loop en het van die grondpad afgedraai om met die voetpad in die rigting van haar huis te stap. Sy het die mandjie van haar kop afgeneem en met die voetpad teen die steil helling begin afstap - ongeveer 9 treë vanaf die gruispad - toe die groot teef wat sy laas in die grondpad sien staan het haar skielik van agter aangeval het deur haar bokant haar regter-enkel te byt. Sy het op haar rug geval. Sy het gekyk of die honde haar nie weer sou lastig val nie maar sy het gesien dat hulle in die rigting van die polisiestasie hardloop.

^{Oor}
~~Die~~ hierdie aspek bevat haar getuienis verskeie teenstrydige weergawes wat sy onder kruisverhoor gegee het. So het sy getuig dat sy die honde laas aan die oorkant van die grondpad gesien het. Elders weer getuig sy dat sy hulle laas aan haar kant van die grondpad gesien het. Sy het ook gesê dat sy die polisiestasie kon sien van waar sy op die grond geleë het nadat sy geval het, terwyl die inspeksie in loco getoon het dat dit nie die geval kon wees nie.

In haar hoofgetuienis het die respondente geen

melding/.....

melding daarvan gemaak dat die byt-wond bo haar regter-enkel gebloeï het nie. Eers onder kruisverhoor het sy getuig dat dit 'n oop wond was wat gebloeï het. Toe sy later die dag in die hospitaal te Peddie opgeneem is, is die wond behandel maar sy het geen hegstekes daarvoor ontvang nie.

'n Bantoevrou, Nofesile, het vir die respondente getuig? Sy het die respondente vanuit die teenoorgestelde rigting genader toe die respondente beseer is. Sy was die eerste persoon wat by die respondente opgedaag het nadat laasgenoemde beseer is. In haar getuïenis het sy rondgespring oor waar sy presies was toe sy gesien het hoe die respondente deur die groot hond van die appellant aangeval word. Tydens die inspeksie in loco het sy dit egter sonder huiwering uitgewys en dit was 'n plek voordat sy die hek in die draadheining bereik het. Dit het ook tydens die inspeksie in loco geblyk dat vanaf hierdie plek waar Nofesile was toe sy die aanval op die respondente deur die hond gesien het, kan 'n mens slegs die boompunte by die polisiestasie sien en nie die geboue self nie. Dis van belang want Nofesile

het getuig/.....

het getuig dat sy na die aanval gesien het hoe die appellant se twee honde terughardloop na die polisiestasie. Sy het daarmee volhard selfs nadat sy ná die inspeksie in loco teruggeroep was om te getuig.

Volgens Nofesile het die respondente haar versoek om na die aanklagkantoor te gaan. Sy het dit gedoen. Twee Bantoeconstabels, Mbambo en Tutsimane, het met haar na die respondente teruggekeer waar sy gelê het. Daarna het Tutsimane wat sedertdien oorlede is, sy motorkar gaan haal om die respondente na die hospitaal te Peddie te vervoer. Appellant se vrou het toe daar opgedaag waar die respondente gelê het en na die regterbeen van die respondente gekyk. Nofesile het toe gesien dat die wond aan die respondente se regterbeen bloei. Volgens Nofesile was die tandmerke van 'n hond in 'n halfmaanvormige wond aan beide kante van die regterenkel duidelik sigbaar.

Die respondente het in haar getuienis vermeld dat die vrou van die appellant haar regterbeen opgelig en bekyk het. Konstabel Mbambo het toe vir appellant se vrou

gesê/.....

gesê dat dit die tweede keer was dat appellant se groot hond die respondente gebyt het.

Ek het reeds daarop gewys dat daar sekere teenstrydighede in Nofesile se getuienis was oor die plek waar sy was toe sy die aanval deur die groot hond op die respondente gesien het, naamlik of sy reeds deur die hek in die heining was of nie. Afgesien hiervan was daar ook teenstrydighede tussen die getuienis van die respondente en Nofesile oor die voorval self. Nofesile het ontken dat die respondente 'n stokkie in haar hand gehad het om die honde mee te verwilder voordat sy in die voetpad gestap het. Sy beweer ook dat die respondente haar mandjie op haar kop gedra het toe die groot hond die respondente van agter aangeval en gebyt het.

Tydens die inspeksie in loco is bevind deur die hof a quo dat Nofesile vanaf die plek wat sy uitgewys het voordat sy die hek in die heining bereik het, 'n duidelike beeld gehad het van die voetpad waar die respondente deur die hond aangeval en beseer is.

Die/.....

Die respondente het daarop aanspraak gemaak dat sy die groot teef en die kleiner hondjie goed geken het. Hulle was wit en swart gekleur. Hulle ^{soort} word as jaghonde gebruik. Sy het hulle dikwels op die stoep van die appellant gesien en appellant se kinders het haar soms kom besoek met die honde. Die groot teef was verraderlik van geaardheid. Sy het mak voorgekom maar kon 'n persoon onverwags aanval. Die respondente het dit by 'n vorige geleentheid, soos reeds vermeld, ervaar toe die groot teef haar aan haar regterbeen se kuit gebyt het. Nadat die respondent haar prokureur gedurende Julie 1969 in King William's Town gaan sien het en hy 'n brief aan die appellant gerig het, het sy nie meer die twee honde van die appellant in Bell opgemerk nie.

Nofesile het ook getuig dat sy die groot teef en die kleiner hond ken. Hulle was wit en swart met bruin kolle. Die een het groot ore gehad. Sy het hulle dikwels voor die voorval in die appellant se werf by die polisiestasie gesien. Sy het destyds nooit ander honde in die appellant se werf gesien nie. Sedert die voorval het die twee honde egter verdwyn en het die appellant twee kleiner tipe honde.

Rhodes, die respondente se eggenoot, het getuig dat hy die twee honde dikwels in die werf by die polisiestasie gesien het en ook wanneer die kinders van appellant met hulle by sy huis besoek afgelê het. Die twee honde is bekend as Baku jaghonde. Hulle was swart en wit met effense bruinagtige sterre of kolle. Tans het die appellant slegs twee klein tipe honde.

Die respondente sowel as haar eggenoot Rhodes en Nofesile het getuig dat dit nie die middag van die voorval gereën het nie.

Onder kruisverhoor het die respondente erken dat sy lank voor hierdie voorval moeilikheid met appellant gehad het. Een van die respondente se kinders het R36 opgetel en dit aan die respondente oorhandig. 'n Paar dae later het 'n persoon na die respondente gekom en beweer dat hy die geld verloor het toe hy petrol wou gaan kry. Die respondente het die geld aan hierdie persoon oorhandig. 'n Paar dae later het sy egter 'n boodskap ontvang om die appellant te gaan spreek. Sy het na die polisiestasie gegaan en aan Bantoe konstabel Tutsimane verduidelik wat gebeur het.

Dit het ooreengestem met haar kind se relaas. Kort daarna het die appellant haar weer ontbied en toe het hy daarop aangedring dat sy die R36 aan hom moes oorhandig ten spyte van haar verduideliking. Sy het die bedrag met haar eie geld aan die appellant betaal. Sy erken dat sy destyds verbitterd teenoor hom gevoel het maar sy het die insident vergeet en die bitterheid oorkom. Sy het geen wrok meer teenoor die appellant gekoester nie.

Die appellant het erken dat met die voorval sy dogter twee klein skoothondjies gehad het. Hy het egter ontken dat hy ooit twee honde gehad het van die tipe soos deur die respondente, haar eggenoot en Nofesile getuig. Hy het ook ontken dat hy ooit bewus daarvan was dat 'n hond van hom die respondente by 'n vorige geleentheid gebyt het. Hy het slegs van sy vrou om 5 nm. die dag van 14 Februarie 1969 verneem dat die respondente geval het en haar enkel beseer het. Ongeveer 6 of 7 maande later het hy 'n brief van 'n prokureur ontvang waarin beweer is dat sy honde die oorsaak van die respondente se besering was. Hy het toe navraag by die

twee/.....

twee Bantoeconstabels asook by sy vrou gedoen en hulle het hom almal meegedeel dat die respondente gegly en toe geval het. Hy ontken dat hy van sy honde ontslae geraak het nadat hy die prokureursbrief ontvang het. Verder het die appellant getuig dat dit deel van sy pligte is om elke maand 'n reënverslag aan die Departement van Vervoer te stuur.

Uit die reënverslag, wat in sy handskrif opgestel is vir 14 Februarie 1969, blyk dit dat daardie middag tussen 2 nm. en 6 nm. dit 4 millimeter gereën het. Hy het toegegee dat dit nie baie reën was nie. Hy het die dag voordat hy in die hof a quo getuig het saam met Bantoeconstabel Mbambo die voetpad gaan besigtig waar die respondente geval het en toetse uitgevoer of 'n mens van daar die polisiestasie kon sien of nie. Die voetpad gaan teen 'n steil afdraande af en dit is ongelyk en uitgetrap. 'n Mens moet daar versigtig loop wanneer dit droog is. Indien dit nat is, sou dit volgens hom gevaarlik wees om daar af te loop. Die appellant het ook getuig van 'n „onderonsie" wat hy in Desember 1968 met die respondente gehad het oor 'n geval van 'n seun wat by haar bly wat geld by die winkel opgetel het. Die appellant het/.....

het nie haar storie geglo dat sy die geld aan twee vreemde Bantoes oorhandig het nie en het haar gewaarsku dat sy aangekla kon word. Kort daarná het sy die geld ingehandig.

Bantoekonstabel Mbambo het vir die appellant getuig. Hy is sedert 1968 te Bell gestasioneer. Hy het ontken dat hy ooit Baku-tipe jaghonde te Bell gesien het. Die appellant het destyds twee klein tipe honde gehad wat op die betrokke middag van die voorval op die stoep met die kinders van die appellant gespeel het terwyl dit gereën het. Volgens hom het die respondente daardie middag vanaf die winkel met die voetpad geloop en nie met die grondpad nie. Sy het 'n mandjie op haar kop gedra met 'n wolkombers. Hy het dit gesien toe hy en konstabel Tutsimane op die stoep gestaan het om na die reën te kyk wat geval het. Op daardie stadium het 'n "slight drizzle" geval. Toe hy terug is in die aanklagkantoor en gaan sit het, het hy deur die venster gesien hoe die respondente die grondpad oorstee. Daar was geen honde in haar nabyheid nie. Toe sy die helling met die voetpad afgaan, was net die boonste deel van haar liggaam sigbaar. Hy het egter gesien

dat/.....

dat haar kop links en regs beweeg en dat die mandjie van haar kop afval toe sy uit sy gesigsveld verdwyn. Later het 'n Bantoe-onderwyseres, Mapekula, by die aanklagkantoor opgedaag en aan hulle berig dat die respondente geval het. Hy het ontken dat Nofisele dit by hulle kom aanmeld het. Hy het na die toneel gehaas waar hy die respondente in 'n sittende posisie gevind het. Hy kon op die grond sien dat sy gegly het. Hy het wel haar been ondersoek maar geen wond, bloed of swelsel opgemerk nie. Die respondente het net gekla dat haar been en enkel seer was. Sy het nie melding gemaak van 'n hond wat haar gebyt het nie. Onder kruisverhoor het hy erken dat die appellant se vrou ook daar opgedaag het en na die respondente se been gekyk het. Hy en die appellant het die toneel besigtig en sekere toetse uitgevoer voordat hy getuienis afgelê het. Waar die respondente geval het, kon 'n mens die dak van die aanklagkantoor sien en 'n deel van 'n venster. En as jy sit dan kan jy net die bome by die aanklagkantoor sien. Dit ^{is} ~~was~~ bevestig tydens die inspeksie in loco asook die feit dat 'n mens vanuit die aanklagkantoor se venster 'n persoon kon sien loop langs die voetpaadjie

totdat sodanige persoon uit die gesigsveld verdwyn. Volgens Mbambo was die rede waarom die respondente nie terug na die grondpad gedra is nie maar afdraande gedra was tot deur die heining waar sy op die ander Bantoeconstabel se motor gelaai is om na die hospitaal vervoer te word, juis omdat die voetpad té nat en gevaarlik was. Ek kan net meld dat hierdie rede eintlik 'n weerspreking op sigself is, naamlik om die respondente 'n langer ent langs die nat en gevaarlike voetpad afdraande te dra na waar die motorkar was eerder as om haar 'n korter ent opdraande te dra na die grondpad.

Uit die voorgaande is dit opvallend dat konstabel Mbambo se getuienis in wesenlike aspekte met die getuienis van die respondente, haar eggenoot Rhodes sowel as Nofesile bots.

Engelbrecht het vir die appellant getuig. Hy het sedert 1954 die winkel te Bell. Hy het daarop aanspraak gemaak dat hy die dag van die voorval baie goed onthou. Daardie dag het dit in die oggend effentjies gereën, ongeveer 2 mm. het 'n redelike buitjie geval en ná dit was dit 'n effense „drizzle". Ongeveer 4 mm. het die bus by die winkel stilgehou. Die respondente het afge-

klim en die winkel binnegegaan. Sy het n groot mandjie met n kombers op haar kop gedra. Daarna het sy die winkel verlaat en met die voetpad gestap wat naby die polisiestasie verbygaan. Sy het beslis nie met die grondpad gestap nie. Hy het ontken dat die appellant ooit n groot teef gehad het. Hy het ook uitgewei oor die lotgevalle van die verskillende klein tipe honde wat die appellant gehad het. Engelbrecht het ook getuig dat hy die vorige dag gesien het hoe die respondente met n kruk geloop het net vir die „bluff" want hy het gesien hoe sy ná die voorval n kiere gebruik terwyl sy normaalweg loop, effens mank.

Ek moet verder daarop wys dat konstabel Tutsimane die respondente per motorkar na die Peddie hospitaal vervoer het. Daar is haar wond behandel en haar regterbeen in gips geplaas vanaf die heup tot by die voet. Sy was ongeveer 14 dae in die hospitaal. Ongelukkig is geen rekord van die hospitaal beskikbaar oor die aard van die wond wat sy opgedoen het nie. Daarna is sy huis toe en het in die bed gebly.

Haar/.....

Haar regterbeen het haar egter baie pyn en ongerief bly verskaf. Vanaf April 1969 tot Junie 1969 het sy onderwys gegee maar die pyn wat sy moes verduur was so erg dat sy haar werk moes staak. In Februarie 1970 het dr. Smit, 'n ortopedis, haar ondersoek en X-straalplate van haar regter enkel laat neem. Sy is opgeneem in die hospitaal te Frere op 5 September 1970 waar 'n arthrodesse van haar regter enkelgewrig op 10 September 1970 uitgevoer is. Sy het die hospitaal op 21 September 1970 verlaat met haar regtervoet in gips. Die gips is verwyder op 17 Februarie 1971. Sedertdien het die toestand van haar regter enkel aansienlik verbeter sodat sy nie meer soveel pyn soos voorheen verduur nie. Dog as gevolg van haar stywe regter enkel kan sy nie ver loop of lank staan sonder die hulp van 'n klerie of 'n kruk nie, want dan pynig haar regter enkel haar en moet sy pynstillende medisyne gebruik. Die respondente is groot en swaar van liggaamsbou. Sy loop mank met haar regterbeen. Sy moet ook 'n spesiale skoen met 'n „rol-sool“ vir die res van haar lewe dra.

In/.....

In sy verslag van 20 September 1971 vermeld dr. Smit dat 'n middelmatige groot hond haar aangeval het wat haar aan haar regterkuit gebyt het as gevolg waarvan sy geval en haar regterenkkel beseer het. In sy getuienis het hy egter daarop gewys dat hy haar weer op 20 Mei 1975 ondersoek het. Hy het toe vasgestel dat sy 'n klein litteken aan haar regterkuit het sowel as 'n litteken wat oor haar regterenkkel strek. Eersgenoemde litteken se wond het sy vroeër opgedoen as die wond aan haar enkel maar albei kon deur 'n hond veroorsaak gewees het. Dr. Smit se beskrywing van die litteken aan die respondente se regterenkkel stem ooreen met Nofesile se beskrywing van die bloeiende bytwond wat sy aan beide kante van respondente se regterenkkel gesien het, soos reeds hierbo beskryf.

Ofskoon die appellant se vrou wel beskikbaar was om vir hom te getuig, ^{is} ~~was~~ sy egter nie as getuie geroep nie.

~~Ek het reeds daarop gewys dat volgens die getuienis van die~~
 respondente, Nofesile en konstabel Mbambo het sy wel die regter-
 been van die respondente ondersoek nadat die respondente die
 besering opgedoen het waar sy geval en gelê het. Die feit

dat/.....

dat appellant nie sy vrou geroep het om vir hom te getuig nie is wel 'n faktor wat in ag geneem kan word by die opweeg van die getuienis as 'n geheel in die lig van die omstandighede van die onderhawige geval by die beslegting van die geskilpunt of die respondente se val veroorsaak ~~is~~^{is} deur 'n hond wat haar aan haar regterenkkel gebyt het of deurdat sy op die nat voetpad gegly het.

Die benadering van die Verhoorregter in sy weloorwoë uitspraak was na my mening korrek. Hy het aangedui watter indruk die verskillende getuies op hom gemaak het met sy redes daarvoor. Hy het ook sy gevolgtrekkings oor hul geloofwaardigheid, herinneringsvermoë en waarnemingsvermoë gemaak met verstrekking van sy redes daarvoor. Hy het ook rekening gehou met die lang tydsverloop sedert die voorval plaasgevind het totdat die getuienis voor hom afgelê is. Insgelyks het hy rekening gehou met die ontwikkelingspeil en agtergrond van getuies asook met afleidings wat klaarblyklik deur getuies gemaak is. Hy was bewus van teenstrydighede in die getuienis van sommige getuies. Hy was ook terdeë bewus van die botsende teenstrydighede op wesenlike aspekte in die getuienis van en

ten behoefte van die respondente aan die een kant en die getuienis van en ten behoefte van die appellant aan die ander kant oor die geskilpunt op die meriete waarna ek reeds verwys het. Hy het die amptelike reëvalverslag vir Bell wat vir Februarie 1969 deur die appellant opgestel is as korrek aanvaar. Die Verhoorregter het voorts die getuienis baie noukeurig ontleed en opgeweeg met volle inagneming van die waarskynlikhede in die lig van die omstandighede in die onderhawige geval. Dit het hom genoop om die appellant se getuienis as onwaar te verwerp en tot die gevolgtrekking te kom dat die appellant gedurende Februarie 1969 wel twee jaghonde, soos deur die respondente beskryf, besit het. Op die oorwig van waarskynlikhede in die lig van die omstandighede in die onderhawige geval het hy verder bevind dat die respondente daarin geslaag het om te bewys dat die appellant se hond haar op 14 Februarie 1969 sonder provokasie of waarskuwing aangeval en gebyt het as gevolg waarvan sy geval het en haar regterinkel beseer het.

Adv. Coetzee het namens die appellant die getuienis van die respondente en haar getuies baie skerp kritiseer,

soos hy ook in die hof a quo gedoen het. Hy het betoog dat die Verhoorregter fouteer het deur te bevind dat die weergawe van die respondente die waarskynlikste was en dat haar getuienis asook dié van haar getuies oor vermelde geskilpunt oor die meriete bó die getuienis van die appellant en sy getuies verkies word. Ek is egter nie oortuig dat die Verhoorregter aldus fouteer het nie weens die redes wat die Verhoorregter baie sorgvuldig en volledig in sy uitspraak uiteengesit het en wat ek nie doenlik ag om te herhaal nie.

Adv. Coetzee het ook betoog dat die respondente, haar eggenoot Rhodes en Nofesile valslik teen die appellant 'n storie opgemaak het as sou die appellant se hond die respondente aangeval en gebyt het. Op die waarskynlikhede van die onderhawige geval kom hierdie stelling vir my as volkome ongegrond voor dat hierdie getuies aan die appellant die eienaarskap van twee denkbeeldige jaghonde sou probeer toedig indien die appellant inderdaad slegs twee klein skoothondjies sou gehad het. In hierdie

verband/.....

verband moet 'n mens veral in gedagte hou dat Nofesile 'n onpartydige ooggetuie was en dr. Smit bevestig deur sy getuienis oor die aard van die litteken oor die respondente se regterenkels Nofesile se beskrywing van die bywond wat sy aan die respondente se regterenkels gesien het. Ek het ook reeds daarop gewys wat die respondente se getuienis onder kruisverhoor was oor die insident i.v.m. die R36 wat sy met die appellant gehad het.

Wat die quantum van skadevergoeding betref, het die partye ooreengekom dat die respondente se hospitaal- en mediese uitgawes asook haar toekomstige uitgawes van 'n derglike aard R608,60 bedra. Gevolglik moes die hof a quo slegs haar verlies aan inkomste en haar algemene skade vasstel. Adv. Coetzee het toegegee dat die hof a quo tereg bevind het dat haar totale verlies aan inkomste R1 260 was maar het aangevoer dat die hof a quo fouteer het deur dit slegs met 50% te verminder weens faktore soos gebrek aan onderwysposte en gebeurlikhede soos siekte. Volgens adv. Coetzee moes dit met 75% verminder word. Die enigste getuienis in hierdie verband wat voor die Verhoorregter geplaas was, is dié van Fletcher, 'n administratiewe beampste van

die Ciskeise Regering se Onderwysdepartement. Fletcher het getuig dat die kanse vir getroude Bantoe-onderwyseresse om onderwysposte te kry 50-50 was. Gevolglik vind ek geen oortuigende rede om met die vermindering van 50% in te meng nie. Adv. Coetzee het verder betoog dat die bedrag van R3 000 algemene skadevergoeding té hoog was. Dog indien 'n mens let op die pyn en ongerief wat die respondente verduur het en nog steeds verduur, die feit dat haar regterenkeltjyf is as gevolg waarvan sy mank loop en die feit dat die koopkrag van geld steeds daal, dan kom die bedrag van R3 000 algemene skadevergoeding vir my nie as onredelik voor nie.

Die resultaat is dat die appèl van die hand gewys word met koste.

RUMPF, HR.)
 JANSEN, AR.)
 RABIE, AR.) Stem saam.
 HOFMEYR, AR.)

C. P. Joubert.
 C.P. JOUBERT.